

## SIRDARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020- yil yanvar-sentabr oylari uchun dastlabki ma`lumot)

Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan, tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

2020- yil yanvar- sentabr oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 400,8 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019 - yilning mos davriga nisbatan 30,1 mln. AQSh dollariga yoki 7,0 % ga kamaydi.

**TASHQI SAVDO  
AYLANMASI  
VA BALANSI**  
(yanvar-  
sentabr, mln.  
AQSh dollari)



Ma`lumot uchun: O`zbekiston Respublikasi tovarlar tashqi savdosi statistika ko`rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o`rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o`rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o`z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo`yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o`rtasida o`tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

SIRDARYO  
VILOYATI  
BILAN TASHQI  
SAVDO  
AYLANMASI  
ENG YUQORI  
ULUSHGA EGA  
BO`LGAN  
DAVLATLAR  
(2020- yil  
yanvar-  
sentabr, mln.  
AQSh dollari,  
ulushi,  
% da)

TSA da eksport hajmi 114,7 mln. AQSh dollariga (23,4 % ga ko'paydi) va import hajmi 286,1 mln. AQSh dollariga (15,8 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida– 171,4 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Qozog`iston	85,6	18,8	66,8	21,4
Rossiya Federatsiyasi	85,2	21,3	63,9	21,3
Xitoy Xalq Respublikasi	71,4	15,8	55,6	17,8
Afg`oniston	40,0	40,0	-	10,0
Germaniya	35,5	0,1	35,4	8,9
Turkiya	15,1	1,1	14,0	3,8
Turkmaniston	13,6	0,6	13	3,4
Ukraina	6,3	2,0	4,3	1,6
Bangladesh	5,9	5,9	-	1,5
Tojikistan	4,1	3,5	0,6	1,0

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Sirdaryo, jahonning 70 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Qozog`iston (21,4 %), Rossiya Federatsiyasi (21,3 %), Xitoy Xalq Respublikasi (17,8 %), Afg`oniston (10,0 %), Germaniya (8,9 %), Turkiya (3,8 %), Turkmaniston (3,4 %). Ukraina (1,6 %), Bangladesh (1,5 %) va Tojikiston (1,0 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Turkmaniston va Qozog`iston bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qozog`iston, Afg`oniston, Qirg`iz Respublikasi bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Germaniya va Turkiya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Rossiya Federatsiyasi (85,2 mln. AQSh dollari), Qozog`iston (85,6 mln. AQSh dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (71,4 mln. AQSh dollari), Afg`oniston (40,0 mln. AQSh dollari), Germaniya (35,5 mln. AQSh dollari), Turkiya (15,1 mln. AQSh dollari) va shular jumlasidandir. Qolgan 14 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.



SIRDARYO VILOYATI  
STATISTIKA BOSHQARMASI



SIRDARYO  
VILOYATINING  
YIRIK HAMKOR  
DAVLATLAR  
BILAN TASHQI  
SAVDO  
AYLANMASI  
DINAMIKASI  
(yanvar-  
sentabr,  
mln. AQSh  
dollari)

Davlatlar	2018- yil	2019- yil	2020- yil
<b>Qozogiston</b>	<b>26,1</b>	<b>82,6</b>	<b>85,6</b>
Eksport	20,6	27,4	18,8
Import	5,5	55,2	66,6
Saldo	15,1	-27,8	-47,8
<b>Rossiya Federatsiyasi</b>	<b>30,4</b>	<b>72,4</b>	<b>85,2</b>
Eksport	18,8	15,8	21,3
Import	11,6	56,6	63,9
Saldo	7,2	-40,8	-42,6
<b>Xitoy Xalq Respubkikasi</b>	<b>82,4</b>	<b>118,7</b>	<b>71,4</b>
Eksport	28,8	20,0	15,8
Import	53,6	98,7	55,6
Saldo	-24,	-78,7	-39,8
<b>Afg'oniston</b>	<b>1,7</b>	<b>7,0</b>	<b>40,0</b>
Eksport	1,6	7,0	40,0
Import	0,1	-	-
Saldo	1,5	7,0	40,0
<b>Germaniya</b>	<b>2,9</b>	<b>20,3</b>	<b>35,5</b>
Eksport	-	0,1	0,1
Import	2,9	20,2	35,4
Saldo	-2,9	-20,1	-35,3
<b>Turkiya</b>	<b>12,3</b>	<b>20,3</b>	<b>15,1</b>
Eksport	4,3	2,7	1,1
Import	8,0	17,6	14,0
Saldo	-3,7	-14,9	-12,9
<b>Turkmaniston</b>	<b>2,2</b>	<b>9,6</b>	<b>13,6</b>
Eksport	0,1	0,3	0,6
Import	2,1	9,3	13,0
Saldo	-2,0	-9,0	-12,4

2020-yil  
yanvar-sentabr

SIRDARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI



SIRDARYO VILOYATI  
STATISTIKA BOSHQARMASI



SIRDARYO  
VILOYATINING  
YIRIK HAMKOR  
DAVLATLAR  
BILAN TASHQI  
SAVDO  
AYLANMASI  
DINAMIKASI  
(yanvar-  
sentabr,  
mln. AQSh  
dollari)

Davlatlar	2018- yil	2019- yil	2020- yil
<b>Avstriya</b>	<b>1,6</b>	<b>13,7</b>	<b>9,2</b>
Eksport	-	-	-
Import	1,6	13,7	9,2
Saldo	-1,6	-13,7	-9,2
<b>Bangladesh</b>	<b>-</b>	<b>1,0</b>	<b>5,9</b>
Eksport	-	1,0	5,9
Import	-	-	-
Saldo	-	1,0	5,9
<b>Ukraina</b>	<b>1,9</b>	<b>7,6</b>	<b>6,3</b>
Eksport	1,7	2,2	2,0
Import	0,2	5,4	4,3
Saldo	1,5	-3,2	-2,3
<b>Janubiy Koreya</b>	<b>11,7</b>	<b>10,8</b>	<b>5,7</b>
Eksport	-	-	-
Import	11,7	10,8	5,7
Saldo	-11,7	-10,8	-5,7
<b>Tojikiston</b>	<b>1,6</b>	<b>4,8</b>	<b>4,1</b>
Eksport	1,3	2,6	3,5
Import	0,3	2,2	0,6
Saldo	1,0	0,4	2,9
<b>Belarusiya</b>	<b>0,8</b>	<b>2,6</b>	<b>0,7</b>
Eksport	0,7	1,3	0,2
Import	0,1	1,3	0,5
Saldo	0,6	0,0	-0,3
<b>Qirg'iz Respublikasi</b>	<b>1,7</b>	<b>2,6</b>	<b>2,9</b>
Eksport	0,9	1,2	0,8
Import	0,8	1,4	2,1
Saldo	0,1	-0,2	-1,3

2020-yil  
yanvar-sentabr

SIRDARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI



SIRDARYO  
VILOYATINING  
YIRIK HAMKOR  
DAVLATLAR  
BILAN TASHQI  
SAVDO  
AYLANMASI  
DINAMIKASI  
(yanvar-  
sentabr,  
mln. AQSh  
dollari)

Davlatlar	2018- yil	2019- yil	2020- yil
<b>Latviya</b>	<b>1,0</b>	<b>4,1</b>	<b>5,0</b>
Eksport	0,0	-	-
Import	1,0	4,1	5,0
Saldo	-1,0	-4,1	-5,0
<b>Pokiston</b>	<b>0,4</b>	<b>2,3</b>	<b>2,2</b>
Eksport	0,2	2,3	2,2
Import	0,2	-	-
Saldo	-	2,3	2,2
<b>Ekvador</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>0,9</b>
Eksport	-	-	-
Import	-	-	0,9
Saldo	-	-	-0,9
<b>Fransiya</b>	<b>0,1</b>	<b>1,6</b>	<b>0,9</b>
Eksport	-	-	-
Import	0,1	1,6	0,9
Saldo	-0,1	-1,6	-0,9
<b>Vengriya</b>	<b>0,6</b>	<b>2,2</b>	<b>1,0</b>
Eksport	-	-	-
Import	0,6	2,2	1,0
Saldo	-0,6	-2,2	-1,0
<b>Italiya</b>	<b>-</b>	<b>3,5</b>	<b>0,9</b>
Eksport	-	-	-
Import	-	3,5	0,9
Saldo	-	-3,5	-0,9

Viloyatimizda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020- yil yanvar-sentabr oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 49,6 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2019 -yilning mos davriga nisbatan ulushi 8,9 % ga oshgan.

SIRDARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-sentabr, ming. AQSh dollari, ulushi % da)

TSA

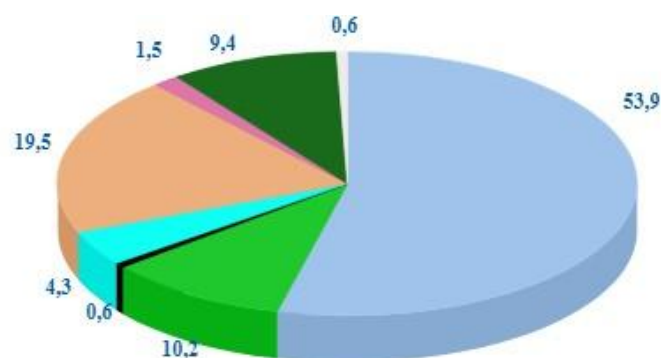


Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020- yil yanvar- sentabr oylarida 2019- yilning mos davriga nisbatan kamaydi (18,7 % ga) va jami TSA dagi ulushi 50,4 % ni tashkil etdi.

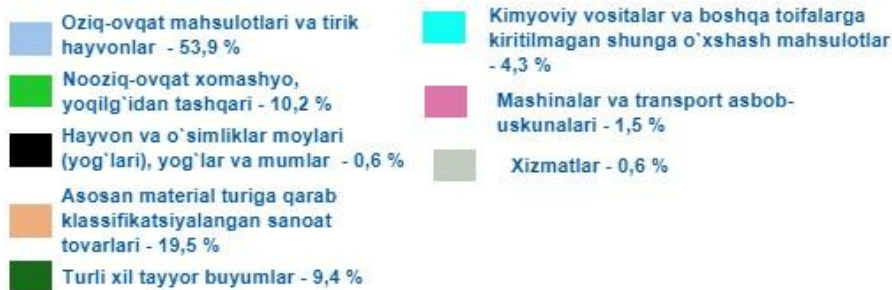
## SIRDARYO VILOYATINING EKSPORTI (2020-yil yanvar - sentabr)

Joriy yilning yanvar-sentabr oylarida mamlakatning eksportyorlar soni 125 ortig'ini tashkil etib, ular tomonidan 114,7 mln. AQSh dollari qiymatidagi (2019- yilning mos davriga nisbatan 23,4 % ga ko'paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta'minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 99,7 % ni tashkil etib, ular asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari (19,5 %), turli xil tayyor buyumlar (9,4 %), nooziq-ovqat xomashyo yoqilg'idan tashqari (10,1 %) oziq-ovqat va tirik hayvonlar (53,9 %) hissasiga to'g'ri kelmoqda.



XSST  
BO`YICHA  
EKSPORT  
TARKIBI  
(2020- yil  
yanvar-  
sentabr,  
ulushi, % da)







SIRDARYO VILOYATI  
STATISTIKA BOSHQARMASI



XSST tarkibi	Mln. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
<b>Jami eksport</b>	<b>114,7</b>	<b>47,5</b>	<b>67,2</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	61,7	17,8	43,9	53,8	37,5	65,3
Ichimliklar va tamaki	0,01	0,01	-	-	0,02	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	11,6	4,3	7,3	10,1	9,1	10,9
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	-	-	-	-	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,6	0,6	-	0,5	1,3	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	4,9	4,5	0,4	4,3	9,5	0,6
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	22,3	7,7	14,6	19,4	16,2	21,7
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	1,7	1,5	0,2	1,5	3,2	0,3
Turli xil tayyor buyumlar	10,8	10,4	0,4	9,4	21,9	0,6
Xizmatlar	1,09	0,69	0,4	1,0	1,5	0,6

2020-yil  
yanvar-sentabr

SIRDARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsuloti hissasiga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport hajmi bo`yicha asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari, turli xil tayyor buyumlar hamda kimyoviy vositalar va boshqa shunga o`xshash mahsulotlarga to`g`ri kelmoqda.

XSST tarkibi	2019- yilning yanvar-sentabriga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
<b>Jami</b>	<b>123,4</b>	<b>93,0</b>	<b>160,4</b>
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	177,6	84,1	3,2m.
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	77,4	94,9	70,0
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	-	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	90,0	83,4	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	150,6	136,1	28,8m.
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	89,5	98,5	85,3
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	94,6	87,4	-
Turli xil tayyor buyumlar	97,8	96,3	168,6
Xizmatlar	68,4	66,9	137,5

**MDH  
VA BOSHQA  
XORIJIY  
DAVLATLARGA  
TOVAR  
VA XIZMATLAR  
EKSPORTINING  
O`SISH  
SUR`ATLARI  
(2020- yil  
yanvar-sentabr)**

2020- yil yanvar-sentabr oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko`rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida sezilarli o`zgarishlar qayd etilmadi, biroq shuni ta`kidlash joizki, 2019- yilning yanvar- sentabriga nisbatan, Oziq-ovqat mahsulotlari va kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlarda o`shish kuzatildi.

**EKSPORT TARKIBI  
DINAMIKASI  
ULUSHI  
(yanvar-  
sentabr,  
% da)**

XSST tarkibi	2018- yil	2019- yil	2020- yil
<b>Jami</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	20,3	37,5	53,9
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	18,1	16,3	10,2
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	-	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	0,8	0,6
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	9,7	3,6	4,3
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	37,7	27,0	19,5
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	1,7	1,9	1,5
Turli xil tayyor buyumlar	11,4	11,9	9,4
Xizmatlar	1,1	1,0	0,6

**XSST BO`LIMI  
BO`YICHA  
AYRIM  
MAHSULOTLAR  
EKSPORTI  
TARKIBI  
(2020- yil  
yanvar-  
sentabr)**

XSST bo`limi nomi	Mln. AQSh dollari	2019- yilning mos davriga nisbatan, % da
<b>Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar</b>		
Sabzavotlar va mevalar	21,5	75,7
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	32,8	6,8m.
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	1,3	108,3
Tirik hayvonlar, 03 bo`limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	0,1	3,2m.
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	0,3	
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	0,1	33,3
<b>Ichimliklar va tamaki</b>		
Ichimliklar	0,002	-
Tamaki va tamaki mahsulotlari	-	-
<b>Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari</b>		
To`qimachilik tolalari va ularning chiqindilari	11,0	78,5
Hayvonlar va o`simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	0,1	171,4
O`g`itlar uchun xom –ashyo va mineral xom ashyo (ko`mir neft va qimmatbaxo toshlardan tashqari)	0,2	173,9
Qog`oz massasi va makulatura	0,4	45,7
Moy olinadigan urug`lar va mevalar	0,03	104,5
<b>Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar</b>		
Tabiiy yoki sun`iy gaz	-	-
Elektr toki	-	-
Neft va neft mahsulotlari va shunga o`xshash materiallar	-	-
<b>Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar</b>		
O`simlik moylari va yog`lari (xom, tozalangan yoki fraksiyalangan)	0,6	90,0
<b>Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar</b>		
Birlamchi shakldagi plastmassalar	0,3	13,1 m.
Noorganik kimyo moddalari	0,008	-
O`g`itlar	-	-
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	0,6	2,3 m.
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	4,0	134,9

**XSST BO`LIMI  
BO`YICHA  
AYRIM  
MAHSULOTLAR  
EKSPORTI  
TARKIBI  
(2020- yil  
yanvar-  
sentabr)**

<b>Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari</b>		
To`qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o`xshash mahsulotlar	14,1	116,5
Probka va daraxtdan tayyorlangan buyumlar (mebellardan tashqari)	0,2	-
Teri, boshqa joyda tasniflanmagan teridan tayyorlangan maxsulotlar, boshqa joyda tasniflanmagan	6,6	65,6
Metaldan tayyorlangan buyumlar	0,01	91,7
Ruda bo`lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	1,3	47,4
<b>Mashinalar va transport asbob-uskunolari</b>		
Avtomobililar (xavo padushkalaridagi transport vositalari ham)	0,01	-
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblari va ularning ehtiyot qismlari	0,04	123,8 m.
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunolari	-	-
Sanoat uchun maxsus bo`lmagan mashinalar va ularning detallari	1,3	81,9
Aniq sohalarda uchun maxsus mo`ljallangan mashinalar	0,3	2,0m.
<b>Turli xil tayyor buyumlar</b>		
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	10,3	93,8
Poyabzal	0,2	-
Har xil tayyor buyumlar	0,2	7,4 m.
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	-	-
Yo`l anjomlari, sumkalar va shunga o`xshash buyumlar	-	-
<b>Boshqa tovarlar</b>		
Maxsus operatsiyalar va turlariga ko`ra tasniflanmagan tovarlar	-	-
<b>Xizmatlar</b>		
Transport xizmatlari	0,6	64,9
Safarlar (turizm)	-	-
Telekommunikatsiya, axborot va kompyuter xizmatlari	-	-
Qurilish xizmatlari	-	-
Boshqa biznes xizmatlari	-	-

**MDH  
VA BOSHQA  
DAVLATLARGA  
TOVAR  
VA XIZMATLAR  
EKSPORTI  
HAJMLARI  
DINAMIKASI  
(yanvar-  
sentabr,  
ming. AQSh  
dollari,  
ulushi, % da)**

So`nggi uch yilda MDH mamlakatlariga eksport hajmi va ularning jami eksportdagi ulushi 2019- yil yanvar-sentabrda 54,9 % ni 2020- yil yanvar-sentabrda 41,4 % ni tashkil etdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 58,6 % ga etdi.



2020- yilning yanvar-sentabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Afg`oniston (34,9 %), Rossiya Federatsiyasi (18,6 %), Qozog`iston (16,4 %) , Bangladesh (5,1 %), Tojikiston (3,1 %), Ukraina (1,7 %) va Xitoy Xalq Respublikasi (13,8 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 93,6 % ni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo`lgan Rossiya Federatsiyasi bir pog`onaga tushishi hisobiga, Afg`oniston eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni oldi.

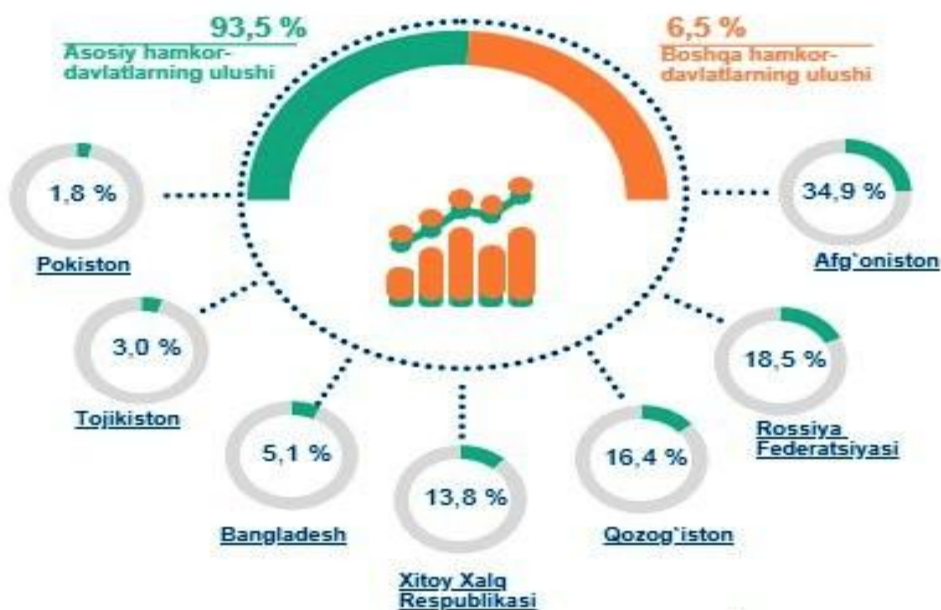
Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo'yicha geografiyasi 2019- yilning mos davriga nisbatan 33 davlatdan 34 davlatga ko'paydi.

VILOYAT  
EKSPORTIDA  
ASOSIY  
HAMKOR  
DAVLATLAR-  
NING ULUSHI  
(2020- yil  
yanvar-  
sentabr,  
% da)

SIRDARYO  
VILOYATINING  
ASOSIY  
HAMKOR  
DAVLATLARGA  
AMALGA  
OSHIRGAN  
EKSPORTI  
HAJMI VA  
O`SISH  
SUR`ATLARI  
(yanvar-  
sentabr)

### Eksportda asosiy hamkor davlatlarning ulushi

(yanvar-sentabr oyi)



Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'ri	
	2019- yil	2020- yil	2019- yil	2020- yil	2019- yil	2020- yil
Afg'oniston	6,9	40,1	4,3m.	5,8 m.	4	1
Rossiya Federatsiyasi	15,8	21,3	84,0	134,8	3	2
Qozog'iston	27,4	18,8	133,0	68,6	1	3
Xitoy	19,9	15,8	69,1	79,4	2	4
Bangladesh	0,9	5,9	-	6,5m.	12	5
Tojikiston	2,6	3,5	185,7	134,6	8	6
Ukraina	2,2	2,0	129,4	90,9	6	8
Turkiya	2,7	1,0	62,8	37,0	5	9
Pokiston	2,2	2,1	11,0m.	95,5	7	7

### SIRDARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019- yil	2020- yil	2019- yil	2020- yil	2019- yil	2020- yil
Qirgiz Respublikasi	1,2	0,8	133,3	66,7	13	10
Turkmaniston	0,3	0,6	3,0m.	2,0m.	14	11
Singapur	-	0,3	-	-	18	12
Vetnam	0,4	0,4	66,7	100	15	13
Latviya	2,0	-	20,0m.	-	9	14
Gruziya	1,0	0,2	-	22,2	11	15
Ozərbayjon	0,1	0,2	5,0m.	2,0m.	16	16
Nedirlandiya	0,2	0,1	-	50,0	17	17
Belarus Respublikasi	1,3	0,2	185,7	15,4	10	18
Irlandiya	-	-	-	-	20	20
Germaniya	0,1	0,1	-	100,0	19	19

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo'lgan 21,5 mln. dollar qiymatli 60,9 ming tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan. Meva-sabzavot mahsulotlarining eksport tarkibiga qaralsa, 12,3 mln. AQSh dollariga teng 42,0 ming tonna sabzavot, shuningdek, 9,2 mln. AQSh dollari qiymatidagi 18,9 ming tonna meva va rezavorlar eksport qilindi.

Hukumat tomonidan qishloq xo'jaligi va bog'dorchilikni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilayotgani bois eksport qilinayotgan meva va sabzavotlarning ulushi 34,8 % ni tashkil etdi.





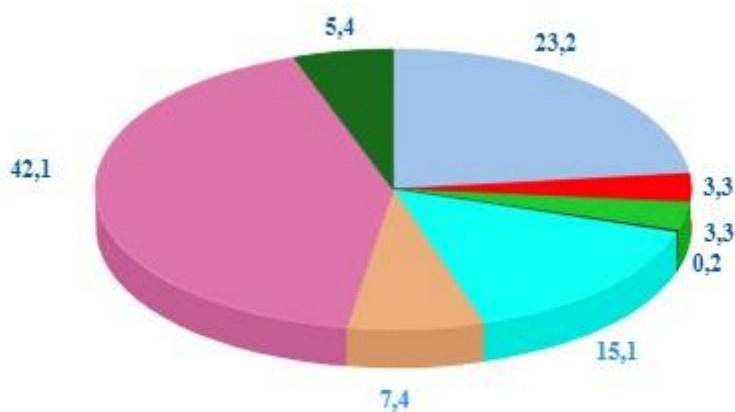
Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Qozog`iston (49,8 %), Rossiya Federatsiyasi (18,6 %), Afg`oniston (5,5 %) va Tojikiston (5,1 %) davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Davlatlar	2019- yil			2020- yil		
	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da	ming tonna	mln. AQSh dollari	ulushi*, % da
<b>Qozog`iston</b>	30,7	18,4	64,8	42,7	10,7	49,8
<b>Rossiya Federatsiyasi</b>	0,9	0,3	3,1	5,9	3,9	19,4
<b>Afg`oniston</b>	0,9	2,2	3,1	2,2	1,3	5,5
<b>Tojikiston</b>	0,4	0,1	1,4	1,9	1,1	5,1
<b>Ukraina</b>	3,5	1,5	12,3	2,8	1,2	5,6

\*-qiymat ifodasidan

2020- yil yanvar-sentabr oylarida import hajmi 286,1 mln. AQSh dollarini va 2019- yilning mos davriga nisbatan 84,7 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashina va asbob uskunalariga (42,1 %), oziq-avqat mahsulotlari (23,2 %), kimyo mahsulotlari va plastmassa (15,1 %) boshqalar (19,6 %) hisobiga to`g`ri keldi.



Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2020- yilning yanvar-sentabrida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 84,7 % tashkil etdi. Jami import hajmi 286,1 mln. AQSh dollarini tashkil etdi.

XSST tarkibi	Mln. AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
<b>Jami import</b>	<b>286,1</b>	<b>151,4</b>	<b>134,7</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	66,4	61,0	5,4	23,2	40,3	4,0
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	9,6	7,3	2,3	3,4	4,8	1,7
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	9,4	9,2	0,2	3,3	6,1	0,2
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,6	0,5	0,1	0,2	0,3	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	43,2	27,4	15,8	15,1	18,1	11,7
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	21,2	11,4	9,8	7,4	7,5	7,3
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	120,3	32,4	87,9	42,0	21,4	65,3
Turli xil tayyor buyumlar	15,4	2,2	13,2	5,4	1,5	9,7
Xizmatlar	-	-	-	-	-	-

Importning eng katta ulushi, jumladan, oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (40,3 %), mashinalar va transport asbob-uskunolari (21,4 %), kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar (18,1 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari (4,8 %) MDH mamlakatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush asosan mashina va transport asbob-uskunalar (65,3 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar (11,7 %), hissasiga to`g`ri keladi.

XSST tarkibi	2019- yil yanvar-avgustiga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
<b>Jami</b>	<b>84,7</b>	<b>115,1</b>	<b>65,3</b>
<b>shu jumladan:</b>			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	192,4	2,2m.	71,0
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	62,6	50,7	2,5m
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	53,8	53,1	4,1m
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	96,5	183,3	15,5
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	60,4	101,6	35,5
Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari	86,6	122,5	64,6
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	80,0	94,2	75,8
Turli xil tayyor buyumlar	65,2	111,4	60,9
Xizmatlar	-	-	-

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko'rsatdiki, 2019- yilning mos davriga nisbatan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar 192,4 % , Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar 96,5 % , asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari importi esa 86,6 % ni tashkil qildi.

<b>XSST tarkibi</b>	<b>2018- yil</b>	<b>2019- yil</b>	<b>2020- yil</b>
<b>Jami</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>shu jumladan:</b>			
<b>Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar</b>	7,6	10,2	23,2
<b>Ichimliklar va tamaki</b>	-	-	-
<b>Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari</b>	3,0	4,5	3,4
<b>Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar</b>	1,0	5,2	3,3
<b>Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar</b>	0,5	0,2	0,1
<b>Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar</b>	28,2	21,2	15,1
<b>Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari</b>	6,4	7,2	7,4
<b>Mashinalar va transport asbob-uskunolari</b>	39,8	44,5	42,1
<b>Turli xil tayyor buyumlar</b>	13,5	7,0	5,4
<b>Xizmatlar</b>	-	-	-

<b>Mahsulot nomi</b>	<b>Mln. AQSh dollari</b>	<b>o'zgarish sura'tlari, % da</b>
<b>Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar</b>		
Donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	58,1	2,7 m.
Shakar, shakardan tayyorlangan mahsulotlar va asal	0,2	50,0
Hayvonlar uchun ozuqalar (maydalanmagan donlardan tashqari)	1,7	38,6
Sabzavotlar va mevalar	1,0	5,0 m.
Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar	0,2	2,0m.
<b>Ichimliklar va tamaki</b>		
Tamaki va tamaki mahsulotlari	-	-
Ichimliklar	-	-



SIRDARYO VILOYATI  
STATISTIKA BOSHQARMASI



XSTT BO`YICHA  
IMPORT  
QILINGAN  
AYRIM TURDAGI  
MAHSULOTLAR  
TARKIBI  
(2020- yil  
yanvar-sentabr  
2019- yil  
yanvar-  
sentabriga  
nisbatan)

<b>Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari</b>		
Metall rudalari va metal parchalari	1,5	83,3
Probka va yog`och-taxtalar	4,1	68,3
Moy olinadigan urug`lar va mevalar	3,4	50,7
Qog`oz massasi va makullatura	0,1	196,8
Hayvonlar va o`simliklardan kelib chiqqan xomashyo materiallari	0,1	25,0
<b>Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar</b>		
Neft va neft mahsulotlari va shunga o`xshash materiallar	5,8	34,7
Ko`mir, koks va briketlar	3,6	5,1 m.
Elektr toki	-	-
<b>Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar</b>		
O`simlik moylari va yog`lari	0,5	120,1
Hayvon va o`simlik moylari va yog`lari	-	-
Hayvonlar moylari va yog`lari	-	-
<b>Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar</b>		
Tibbiyot va farmatsevtika mahsulotlari	1,1	3,9
Birlamchi shakldagi plastmassalar	24,3	147,3
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy materiallar va mahsulotlar	3,0	35,3
Efir moylari, rezinoidlar va attorlik moddalari	1,3	116,6
Organik kimyo moddalari	1,4	48,2
<b>Asosan material turiga qarab klassifikatsiyalangan sanoat tovarlari</b>		
Cho`yan va po`lat	5,7	83,8
Metalldan tayyorlangan buyumlar	5,0	172,4
To`qimachilik yigirilgan ipi, matolar, tayyor buyumlar va shunga o`xshash mahsulotlar	1,4	58,3
Probka va yog`ochdan tayyorlangan buyumlar	5,2	162,5
Ruda bo`lmagan qazilmalardan tayyorlangan mahsulotlar	2,4	31,1
<b>Mashinalar va transport asbob-uskunalari</b>		
Aniq sohalar uchun maxsus mo`ljallangan mashinalar	65,2	100,7
Avtomobillarning ehtiyot qismlari	-	-
Avtomobillar, asosan yo`lovchilarni tashish uchun mo`ljallangan avtoulavlar (10 va undan ortiq kishini tashishga mo`ljallangan transport vositalaridan tashqari)	-	-
Sanoat uchun maxsus bo`lmagan mashinalar va ularning detallari	18,6	74,1
Elektr aloqasi, ovozni yozish va eshittirish apparaturalari va uskunalari	1,1	183,3m.
Elektr mashinalari, apparatlar, asboblari va ularning ehtiyot qismlari	5,8	53,2

2020-yil  
yanvar-sentabr

SIRDARYO VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI

MDH  
VA BOSHQA  
XORIJIY  
DAVLAT-  
LARDAN  
TOVAR  
VA XIZMATLAR  
IMPORTI  
HAJMLARI  
DINAMIKASI  
(yanvar-  
sentabr,  
ming. AQSh  
dollari,  
ulush % da)

Turli xil tayyor buyumlar		
Maxsus, ilmiy va nazorat asboblari va apparatlari	2,7	67,5
Blokli binolar, suv o'tkazish, kanalizatsiya isitish va yoritish uskunalari uchun armatura va mahkamlash moslamalari	11,6	64,8
Har xil tayyor buyumlar	0,4	50,0
Mebel va uning qismlari, yotarjoy buyumlari, matraslar va mebel uchun tirgaklar, yostiqlar va shunga o'xshash mahsulotlar	0,3	150,0
Kiyim-kechaklar va ularning anjomlari	0,1	51,5

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importi hajmlarining ko'payishiga sabzavot va mevalar (5 baravarga ko'paydi), Har xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlar (2 baravar ga ko'paydi), donli ekinlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar (2,7 baravarga) importi ko'paydi.

Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar importi kamayishiga esa, birlamchi shakldagi plastmassalar importining ko'payganganligi (147,3 %) hamda organik kimyo moddalari (48,2 %) kamayishiga bevosita ta'sir etgan.



Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Qozog'iston umumiy import hajmida 23,3 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasi (22,3 %) ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

**TOVAR  
VA XIZMATLAR  
IMPORTIDAGI  
YIGIRMATA  
YIRIK HAMKOR  
DAVLATLAR  
(yanvar-  
sentabr)**

Davlatlar	Mln. AQSH dollari		O`shish sur`ati, % da		O`rni	
	2019- yil	2020- yil	2019- yil	2020- yil	2019- yil	2020- yil
<b>Qozog'iston</b>	55,2	66,8	10,0 m.	121,0	3	1
<b>Rossiya Federatsiyasi</b>	56,6	63,9	4,8 m.	112,9	2	2
<b>Xitoy Xalq Respublikasi</b>	98,7	55,7	184,5	56,4	1	3
<b>Germaniya</b>	20,2	35,5	6,9 m.	175,7	5	4
<b>Turkiya</b>	17,6	14,0	2,2 m.	79,5	7	5
<b>Turkmaniston</b>	9,3	13,0	4,4 m.	139,8	6	6
<b>Avstriya</b>	13,7	9,2	8,5 m.	67,2	4	7
<b>Koreya Respublikasi</b>	10,8	5,6	92,3	51,9	8	8
<b>Latviya</b>	4,9	1,3	3,0 m.	26,5	9	9
<b>Ukraina</b>	5,3	4,3	26,5 m.	81,1	10	10
<b>Qirg'iz Respublikasi</b>	1,4	2,1	175,0	150,0	14	11
<b>Vengriya</b>	2,2	1,0	3,6 m.	45,5	18	12
<b>Ekvador</b>		0,9	-		19	13
<b>Italiya</b>	3,4	0,9	-	26,5	13	14
<b>Fransiya</b>	1,6	0,9	16,0 m.	56,3	11	15
<b>Eron</b>	1,2	0,9	59,7	75,0	16	16
<b>Belarusiya</b>	1,3	0,6	13,0 m.	46,2	15	17
<b>Tojikiston</b>	2,2	0,6	7,3 m.	27,3	17	18
<b>Norvegiya</b>	0,4	0,5	-	125,0	12	19



VILOYAT  
IMPORTIDA  
ASOSIY  
HAMKOR  
DAVLATLAR-  
NING ULUSHI  
(2020- yil  
yanvar-  
sentabr,  
% da)

2019- yil bilan taqqoslaganda import bo'yicha eng yuqori oltilikda o'zgarish kuzatilmadi.

2020- yil yanvar-sentabr oylari yakuni bo'yicha Sirdaryo viloyati tomonidan 60 tadan ortiq davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

### Importda asosiy hamkor davlatlarning ulushi

(yanvar-sentabr)



Yetti yirik hamkor davlatlar (Rossiya Federatsiyasi, Xitoy Xalq Respublikasi, Turkmaniston, Turkiya, Germaniya, Qozog'iston va Avstriya) jami importning 90,1 % ini tashkil qiladi, bu 257,9 mln. AQSh dollarini tashkil etadi.

Sirdaryo viloyati  
Tashqi iqtisodiy faoliyat va  
savdo statistikasi bo'limi.  
Tel.:67-225-19-70